

Merels lijken ziekte te hebben overwonnen

► Dode merels blijven melden bij Dutch Wildlife Health Centre

HOOGVEEN - De eerste uitbraak van de merelziekte stamt uit 1996 in Italië. In de jaren daarna volgden vrijwel alle Europese landen, ook België en Duitsland. In Duitse steden was de merelsterfte in 2012 zo massaal, dat de vogel in geen park of tuin meer voorkwam. Naar schatting stierven 300.000 merels.

Hero Moorlag

Na 2012 dook de ziekte op in Nordrhein-Westfalen, de deelstaat die grenst aan Nederland. De eerste dode merels werden aangetroffen in Limburg, Brabant en Gelderland in 2016. De ziekte breidde zich uit over acht provincies. In 2017 dook de merelziekte op in Drenthe. In 2018 broedde een merelpaar twee keer in onze klimopheg. Alle jongen stierven, waarschijnlijk niet omdat ze ziek waren, maar omdat hun zieke ouders niet de kracht hadden ze te voeden tot ze zichzelf konden redden. In de herfst van 2018 begroef ik de laatste dode merel, een mannetje. Pas in de loop van de winter ver-

scheen in de achtertuin weer een paartje merels. Hopelijk zijn beide vogels resistent.

Virus

De merelziekte wordt veroorzaakt door het Usutuvirus, een virus dat wordt overgedragen door steekmuggen uit Zuid-Afrika. Verschillende onderzoekers denken dat trekvogels het virus naar Europa hebben gebracht. Het virus is vernoemd naar de Usutu-rivier in Swaziland. Een zieke merel herken je snel. De vogel is traag, sloop, gaat voortdurend bol zitten, drinkt niet, hapt naar adem, vliegt slecht, zit slordig in de veren, heeft dikke ogen, laat kop en vleugels hangen en heeft last van

Dode, jonge merel, ondervoed of ziek?

Hero Moorlag ©

evenwichtstoornissen. Het mannetje merel op de foto was de volgende dag dood. Het ziekteproces voltrekt zich snel. De vogel is maar enkele dagen ziek, hooguit een week. Hoewel het virus niet of heel moeilijk op mensen overdraagbaar is, moet je toch voorzichtig zijn. Handschoenen aan of de vogel opscheppen en begraven. Pas in januari 2019 kwam er weer een merel op de voerplek in de achtertuin, een vrouwtje. Enkele dagen later verscheen een mannetje. Beide vogels lijken fit, eten en drinken goed. Op een gegeven moment moeten er merels zijn die de ziekte hebben overwonnen en resistent zijn geworden voor het virus. Maar dat is afwachten. Het paartje is begonnen met nestbouw. We houden beide ouders in de gaten. Zieke of dode merels kunnen nog steeds worden gemeld bij Dutch Wildlife Health Centre in Utrecht, www.dwhc.nl/ meldingsformulier of op de site van Sovon.

Opgvangcentrum De Fûgelhel-

ling in Ureterp meldt dat zieke merels heel moeilijk of helemaal niet zijn te genezen. Er is geen kruid tegen het Usutuvirus gewassen. Verzoekers geven de zieke vogel extra vitaminen en mineralen, maar in verreweg de meeste gevallen sterft de merel alsnog.

Na constatering van een zieke merel in de tuin zou je de dierenambulance kunnen bellen, maar of dat zin heeft. Begin in ieder geval zelf maar niet aan het dier te dokteren, blijf er maar af en waarschuw kinderen. Lente en zomer van 2019 moeten uitwijzen of de merels die nu broeden resistent voor het virus zijn en dat ze gezonde jongen voortbrengen. De ziekte 'het geel' bij groenlingen lijkt nog erger. Voor de tweede achtereenvolgende winter heb ik geen groenlingen in de tuin gezien, ook niet in het Steenbergerpark, het Spaarbankbos of op rozenbottels in het gemeentelijk groen. Deze fraai geelgroene vink lijkt nog niet te zijn hersteld van de verstikkende ziekte 'het geel'.

Doodziek mannetje merel.

Hero Moorlag ©

'Gewild groei' geeft fleur aan grauwheid van stoeptegels

Ik noem het gewild groei. Het woord zegt alles, het staat voor spontane vegetatie, plantjes die groeien op plekken die normaal gesproken geen plekken zijn voor een bloempje. Tussen de tegels, langs stoepstranden. Vooral fladderende vlinders, bijen en andere insecten zijn blij met gewild groei. Dat is hun McDonald's, kunnen ze even bijtanken. Zie het maar zo, dan zie je iets moois in plaats van dat je denkt dat het onkruid is. Vanuit mijn voortuintje ontsnapt weleens iets richting de stoep. Zelfs blauwe druifjes doen dat. De zaadjes verspreiden zich graag en op die plek begint de strijd tegen de elementen. In dit geval regen, weer of wind, maar harde borstels en apparaten die met hitte de stoeptegels schoonhouden van (on)gewild groei. Maar wacht eens even, daar hebben we natuurlijk wel een punt. Niet alle hoekjes en gaatjes zijn geschikt voor gewild groei. Als je de natuur haar gang laat gaan, groeit de straat dicht. Zo'n vaart zal het niet direct lopen,

Gewild groei van crocussen tussen stoeptegels.

Grietje Loof ©

maar het geeft wel te denken. Niet iedereen woont in een straat waar veel groen te vinden is, soms is het alleen de stoep, de parkeerplaats en de straat. Zo is het eigenlijk ook in mijn eigen straat en ik koester ieder plantje dat zomaar ergens buiten de lijntjes het groene ver-

schil wil laten zien. Groen versus grijs. Er is al grijs genoeg.

Kleur in de straat

Tuinen met veel bloeiende planten en heesters brengen kleur in de straat. Wat ook kleur brengt zijn fladderaars en zoemers. Dat kan

alleen maar als wij allemaal een handje helpen. Als wij met elkaar zorgen voor meer gewild groei. Niet denken dat het straatje alleen netjes is als je het behandelt met de onkruidborstel, of nog erger, met middelen die ervoor zorgen dat de groei van plantjes stopt en waarmee je ook de bodembestjes om zeep helpt. Uiteindelijk komt het gif in het grondwater terecht. Dat willen we toch niet, we zijn toch niet bang om onze handen te gebruiken en aan de slag te gaan met een onkruidborstel. Haal niet alles weg, maak een hoekje waar vlinders, bijtjes en andere insecten even kunnen tanken. Zeg nu zelf, worden toch allemaal blij van al die vrolijke fladderaars die we zo hard nodig hebben om alles wat groeit en vrucht draagt in stand te houden. We kunnen er niet zonder, al beseffen we dat erg laat. Ik ben ambassadeur van gewild groei: <http://gewildgroe.nl/>

Grietje Loof,
IVN-afdeling Hoogeveen